

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор
Національного технічного
університету
«Дніпровська політехніка»
О.О. Азюковський

«13» січня 2026 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертаційного дослідження
на тему «Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей
територіальних громад»
здобувача ступеня доктора філософії
Запари Антона Євгеновича
281 «Публічне управління та адміністрування»**

Фаховий семінар проведений на засіданні кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» 13 січня 2026 року, протокол № 7.

ВИТЯГ

з протоколу № 7 засідання кафедри
державного управління і місцевого самоврядування
Навчально-наукового інституту державного управління
від 13 січня 2026 року

Порядок денний:

Обговорення результатів дисертаційного дослідження аспірантки кафедри державного управління і місцевого самоврядування НТУ «Дніпровська політехніка» Запари А.Є. на тему: «Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей територіальних громад», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», щодо його рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Присутні:

І. А. Чикаренко, д. держ. упр., професор, завідувач кафедри; В. В. Баштанник, д. держ. упр., професор; Є. І. Бородін, д.і.н., професор; Н. Т. Гончарук, д. держ. упр., професор; Н. А. Липовська, д. держ. упр., професор; Т. В. Маматова, д. держ. упр., професор; І.І. Хожило, д. держ. упр., професор; Н. Г. Сорокіна, д. держ. упр., професор; Т. М. Тарасенко, д. держ. упр., професор.

Запрошені: Г.О. Блінова, д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права НТУ «Дніпровська політехніка», А.А. Макурін, д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних відносин і аудиту НТУ «Дніпровська політехніка»

Присутні на засіданні всього 11 осіб, із них 11 докторів наук. За профілем поданої на розгляд дисертації – 11 докторів наук.

СЛУХАЛИ:

1. Повідомлення голови семінару – Сорокіної Н.Г., професора кафедри державного управління і місцевого самоврядування за матеріалами дисертаційної роботи Запари А.Є. на тему: «Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей територіальних громад», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Тему дисертаційної роботи «Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей територіальних громад» затверджено на засіданні Вченої ради Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (протокол №11 від 29.11.2022 р.).

Науковим керівником затверджено д. держ. упр., проф. І.І.Хожило.

2. Доповідь здобувача Запари А.Є. щодо результатів дисертаційного дослідження на тему «Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей територіальних громад» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Здобувач А.Є. під час виступу обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, охарактеризував об'єкт та предмет дослідження, методи дослідження, розкрив основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, підкреслив науково-практичну значимість роботи та навів інформацію щодо наукових праць, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації, апробації та впровадження результатів дослідження.

3. **Запитання до здобувача.** Запитання по матеріалам дисертації ставили: д.держ.упр., професор Сорокіна Н.Г.; д.держ.упр., проф. Липовська Н.А.; д.держ.упр., доц. Тарасенко Т.М.; д.е.н., проф. Макурін А.А., д.ю.н., проф. Блінова Г.О., д.держ.упр., професор Баштанник В.В. Запитання стосувалися актуальності досліджень, ступеню обґрунтованості досліджуваних моделей, наукової новизни та практичного використання результатів досліджень тощо.

На всі запитання здобувач надав повні та обґрунтовані відповіді.

4. Виступи за обговореною роботою. В обговоренні дисертації взяли участь: Липовська Н.А., д.держ.упр., проф., гарант освітньої програми освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування»; Баштанник В.В., д.держ.упр., експерт; Хожило І.І., д.держ.упр., професор – науковий керівник»; Сорокіна Н.Г., д.держ.упр., професор, експерт; Гончарук Н.Т., д.держ.упр., професор; Чикаренко І.А., д.держ.упр., професор; Маматова Т.В., д.держ.упр., професор. Під час обговорення виступаючі відзначали, що актуальність теми дослідження не викликає сумнівів, робота виконана на належному науковому рівні, є самостійним завершеним дослідженням, що містить нові науково обґрунтовані результати, які вирішують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», отримані наукові результати достатньою мірою опубліковані та пройшли апробацію на науково-комунікативних заходах. Усі виступаючі висловили єдину пропозицію, що дослідження Запарі А.Є. на тему «Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей територіальних громад» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами) та вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» і може бути рекомендованим до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Обґрунтування теми дослідження.

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується глибокими трансформаціями у системі публічного управління, зумовленими динамічною цифровізацією, підвищенням інформаційної складової в усіх сферах життєдіяльності, а також зовнішніми безпековими викликами. В умовах воєнних загроз, гібридних криз та невизначеності саме інформаційні компетентності стають стратегічним ресурсом життєстійкості (резильєнтності) територіальних громад.

Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей громад набуває особливої актуальності, оскільки саме від рівня цифрової зрілості, здатності до ефективної інформаційної самоорганізації, критичного мислення та навичок цифрової безпеки залежить якість ухвалення управлінських рішень, інституційна стійкість громад, суспільна довіра та залученість громадян до демократичних процесів.

Зростання ролі інформаційних технологій у державних і муніципальних сервісах вимагає не лише технічного, а насамперед цілісного, стратегічного підходу до формування цифрових навичок як серед посадовців, так і пересічних мешканців. В Україні спостерігаються регіональні диспропорції у доступі до сучасних ІКТ, бракує стандартизованих освітніх програм,

недостатньо інституціалізовано системну підтримку цифрової грамотності. Це гальмує впровадження інновацій у системі місцевого врядування, знижує рівень прозорості й підзвітності, спричиняє цифрову нерівність.

Постає завдання перезавантаження парадигми публічного управління шляхом інтеграції міжнародних підходів і національного досвіду (зокрема, українських цифрових сервісів) в операційні моделі розвитку інформаційних компетентностей. Особливої ваги це питання набуває у контексті повоєнного відновлення регіонів, коли саме цифрові навички стають необхідною умовою інклюзивності, економічної мобільності та еволюції локального людського капіталу. Комплексне наукове осмислення моделей, інструментів, бар'єрів та перспектив публічного управління розвитком інформаційних компетентностей територіальних громад є не лише актуальною потребою академічної спільноти, а й практичним запитом органів влади й місцевого самоврядування для досягнення цілей сталого розвитку, якісного оновлення кадрового та інституційного потенціалу країни.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано в Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» у межах загальної теми науково-дослідної роботи «Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні» (ДР 0122U002375). Особистий внесок здобувача полягає у комплексному науковому аналізі та концептуалізації розвитку інформаційних компетентностей як ключового чинника зміцнення інституційної спроможності та стійкості територіальних громад у сучасних умовах трансформації публічного управління. У дисертації здобувачем здійснено ґрунтовне дослідження основних тенденцій, бар'єрів та викликів, пов'язаних із формуванням і просуванням цифрової грамотності, культури кібергігієни та інформаційної самоорганізації на місцевому рівні.

Вперше проведено цілісний аналіз законодавчих, організаційних і практичних аспектів державної політики щодо розвитку інформаційних компетентностей громад, із виокремленням функціональних особливостей взаємодії органів публічної влади з мешканцями у контексті цифрової трансформації суспільних процесів. Особлива увага приділялася ідентифікації ефективних адаптивних механізмів, які забезпечують баланс між впровадженням цифрових послуг, доступністю інформації, захистом персональних даних і національною безпекою, особливо в умовах кризових викликів та децентралізації.

У межах дисертаційного дослідження виділено основні напрями інституціоналізації інформаційної компетентності: розвиток системи освіти для дорослих та державних службовців, розбудова цифрової інфраструктури, впровадження інноваційних форматів е-демократії та залучення громадськості до процесу ухвалення рішень через електронні платформи. Розроблено авторську модель розвитку інформаційної компетентності в територіальних громадах, яка враховує необхідність поєднання технологічних інновацій, освітніх стратегій та подолання соціально-культурних бар'єрів. Запропоновано алгоритми забезпечення реальної цифрової доступності для

різних верств населення, механізми формування навичок безпечної поведінки в інформаційному середовищі, а також інструменти підтримки прав громадян на інформування й участь у публічному управлінні.

У роботі обґрунтовано необхідність інтеграції розвитку інформаційних компетентностей у стратегії місцевого самоврядування, підготовлено пропозиції щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення, з урахуванням сучасних викликів інформаційної безпеки, цифрового суверенітету та соціальної інклюзії. Комплексне поєднання теоретичних і практичних підходів дозволило сформулювати рекомендації щодо формування сучасної, стійкої, цифрово зрілої та орієнтованої на громадянина системи публічного управління на рівні територіальних громад.

Сутність авторського внеску полягає у комплексному аналізі сучасних моделей формування інформаційних компетентностей, критичному осмисленні їхньої ролі у зміцненні спроможності громад, розробці актуальних інструментів і процедур для підвищення ефективності, прозорості, інклюзивності та стійкості місцевого врядування в умовах динамічних соціально-політичних трансформацій.

3. Наукова новизна отриманих результатів.

Основні результати, що характеризують елементи наукової новизни, полягають у тому, що:

вперше:

– теоретично обґрунтовано комплексну концепцію розвитку інформаційних компетентностей як стратегічного напрямку публічного управління територіальними громадами в умовах цифрової трансформації, децентралізації та зростання інформаційних загроз. Інформаційні компетентності територіальних громад розглядаються як системний ресурс забезпечення сучасної інституційної спроможності публічного управління, що включає здатність громад до ефективного використання цифрових технологій, критичного аналізу інформації, залучення до процесів відкритого врядування й формування культури кібербезпеки. Обґрунтовано необхідність формування єдиних стандартів розвитку інформаційних компетентностей для забезпечення когерентності освітніх, адміністративних й організаційних практик у громаді, а також гармонізації взаємодії між органами місцевого самоврядування, державними структурами й громадянським суспільством. У межах запропонованої авторської концепції доведено, що розвиток інформаційних компетентностей виступає базовою умовою життєстійкості, адаптивності й інституційної резильєнтності територіальних громад на локальному та національному рівнях;

удосконалено:

– системний алгоритм публічного управління розвитком інформаційних компетентностей у територіальних громадах, який базується на інтеграції багаторівневих освітніх, організаційних, комунікаційних та цифрових практик, що сприяють підвищенню спроможності громад адекватно реагувати на інформаційні виклики, забезпечувати прозорість і відкритість управління, запобігати деструктивному впливу інформаційних загроз.

Алгоритм враховує процедурну взаємодію між ключовими суб'єктами врядування, імплементацію механізмів громадської участі, а також створення індикаторів оцінювання рівня інформаційної культури й цифрової інклюзивності на локальному рівні;

– механізми громадянського контролю у цифровому середовищі на основі розвитку інформаційних компетентностей: обґрунтовано ролі громадських ініціатив, платформ цифрової освіти, відкритого моніторингу, краудсорсингу у процесі формування зрілих інформаційних екосистем громад; визначено оптимальні моделі державно-громадської співпраці в умовах цифровізації через стандартизацію, уніфікацію та взаємоузгодженість інформаційних потоків;

– підходи до комплексної оцінки стану розвитку інформаційних компетентностей у територіальних громадах: удосконалено багаторівневу методологію моніторингу з урахуванням індикаторів доступності електронних сервісів, цифрової безбар'єрності, критично-аналітичного мислення мешканців, рівня кібергігієни та соціальної згуртованості на основі інтеграції різних джерел даних;

набули подальшого розвитку:

– понятійно-категоріальний апарат науки державного управління, з уточненням та доповненням дефініцій «інформаційна компетентність громади», «цифрова інклюзивність», «інформаційна стійкість громад», «цифрова адаптивність», «культура кібергігієни в публічному управлінні», а також введенням нових понять: «компетентісна інтеграція громад», «резильєнтність інформаційної екосистеми місцевого врядування», «цифровий громадський капітал»;

– теоретичні основи та структурно-функціональні моделі розвитку інформаційних компетентностей у системі публічного управління та місцевого самоврядування, деталізовано форми інституційного супроводу розвитку цифрової грамотності й інформаційної культури для різних цільових груп мешканців, включно з вразливими категоріями населення, висвітлено роль комунікаційної відкритості й е-сервісів у забезпеченні залучення й довіри;

– методичний підхід до оцінки взаємовпливу розвитку інформаційних компетентностей і спроможності громад до інституційної адаптації в умовах динамічних змін, запропоновано модель аналізу синергії освітнього, організаційного та цифрового компонентів, що дозволяє визначати готовність громад до інновацій, ефективність реалізації проєктів цифрової трансформації та роль інформаційної культури у підвищенні якості місцевого управління.

4. Наукове та практичне значення результатів дисертації.

Наукове значення роботи полягає у тому, що дослідження є одним із перших комплексних досліджень у сфері публічного управління та адміністрування, присвячених системному аналізу теоретичних засад і практичних підходів до розвитку інформаційних компетентностей територіальних громад в умовах цифрової трансформації. У дисертації вперше запропоновано концептуальні напрями удосконалення політики формування

інформаційної грамотності, цифрової інклюзії та культури кібербезпеки серед мешканців громад. Особливу увагу приділено ідентифікації викликів інформаційної нерівності, розробці моделей адаптації органів влади до динамічних змін цифрового середовища та зміцнення інституційної спроможності громад. Основні положення й висновки дослідження можуть бути використані у подальших наукових роботах, спрямованих на вдосконалення місцевого врядування, а також при імплементації європейських стандартів цифрової інклюзії, відкритості, прозорості та стійкості публічної влади.

Практичне значення дисертації полягає у формулюванні теоретико-методологічних засад і розробці прикладних рекомендацій, здатних бути впровадженими у практику публічного управління для забезпечення цілісного підходу до розвитку інформаційних компетентностей у територіальних громадах. Запропоновані у дослідженні алгоритми, практичні інструменти та рекомендації можуть стати основою реалізації ефективної політики цифрової освіти, підвищення цифрової грамотності населення, подолання інформаційної нерівності та більш широкого залучення громадян до процесів управління на місцевому рівні в умовах цифровізації та післявоєнної відбудови

Наукові рекомендації, висновки, пропозиції дисертації були враховані та використані: при розробці пропозицій щодо діяльності органів публічної влади – ГО ГНО «Фундація публічно-правових ініціатив», Адвокатського об'єднання «Пантеон».

6. Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до обґрунтування методологічних основ формування організаційних та інституціональних засад формування інформаційних компетентностей.

Дисертація є завершеною самостійною науковою працею. Основні положення, розробки в межах дослідження, наукові результати, винесені на захист, ґрунтуються на особистих дослідженнях автора. Ідеї та розробки, що належать співавторам окремих робіт, у дисертації не використовувалися. Внесок автора в публікації, виконані в співавторстві, конкретизовано у списку праць, опублікованих за темою дисертації.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі державного управління і місцевого самоврядування НТУ «Дніпровська політехніка», науковий керівник д.держ.упр., професор, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Хожило І.І.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, експерти дійшли висновку, що дисертаційна робота Запари А.Є. є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та некоректних запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

За результатами виконання дисертаційного дослідження опубліковано 7 наукових праць, із них: 4 статей у вітчизняних фахових виданнях категорії Б; 3 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових комунікативних заходів.

Основні наукові результати дисертації опубліковані в наступних працях.

1. Запара А. Інституціональна спроможність та моделі резильєнтності муніципальних систем: роль інформаційних компетентностей в умовах динамічних змін. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2025. №47. С.164-169.

2. Запара А. Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей територіальних громад. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2025. №48. С.100-106.

3. Запара А., Легеза Ю. Система інформаційних компетенцій публічних службовців. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. №2. С.32-35.

4. Євтушенко Д., Запара А. Взаємообумовленість інституційної відкритості публічної влади та розвитку інформаційних компетентностей громад: інституціоналізація цифрових практик. *Держава і регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2025. №3. С. 128-134.

1. ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Запари Антона Євгеновича «Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей територіальних громад», є самостійним, завершеним науковим дослідженням, за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів відповідає галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» та спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами) та вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор, Запара Антон Євгенович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

РЕКОМЕНДУВАТИ:

1. Дисертаційну роботу Запари Антона Євгеновича «Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей територіальних громад», подану на здобуття ступеня доктора філософії до захисту у разовій

спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

2. Призначити головою разової спеціалізованої вченої ради:

Бородіна Євгенія Івановича, доктора історичних наук, професора, заслуженого працівника освіти України, директора Навчально-наукового інституту державного управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;

3. Призначити рецензентом дисертації

- **Макуріна Андрія Андрійовича**, доктора економічних наук, професора, професора кафедри міжнародних відносин і аудиту Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;

- **Баштанника Віталія Володимировича**, доктора наук з державного управління, професора, професора кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;

4. Призначити офіційними опонентами по захисту дисертації Євтушенка Дениса Євгеновича:

- **Ахмедову Олену Олегівну**, доктора наук з державного управління, доцента, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного бізнесу Київського національного університету технологій та дизайну;

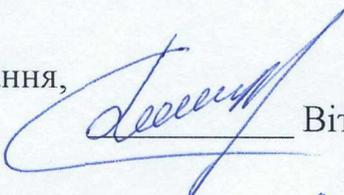
- **Помазу-Пономаренко Аліну Леонідівну**, доктора наук з державного управління, професора, завідувача науково-дослідної лабораторії з проблем управління у сфері цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту, Національний університет цивільного захисту України ДСНС України.

Результати голосування щодо рекомендації дисертації Запари Антона Євгеновича «Публічне управління розвитком інформаційних компетентностей територіальних громад» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» присутніх на засіданні:

за – 11 осіб, проти – немає, утрималися – немає.

Головуючий на засіданні,
професор кафедри державного
управління і місцевого самоврядування,
д.держ.упр., професор
Експерт,
професор кафедри державного
управління і місцевого самоврядування,
д.держ.упр., професор
Експерт,
доцент кафедри державного
управління і місцевого самоврядування,
к.х.н., доцент

Наталія Сорокіна

Віталій БАШТАННИК

Олег КРАВЦОВ